

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Asiel en Migratie
De heer G. van den Brink
Postbus 20301
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 31 maart 2026

betreft Voorstel voor een Terugkeerverordening

ons kenmerk 180395

Geachte heer Van den Brink,

De vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad (I&A/JBZ) heeft met belangstelling kennisgenomen van de brief van uw ambtsvoorganger van 20 februari 2026¹ waarbij eerder gestelde vragen worden beantwoord over het voorstel voor een Terugkeerverordening.² Daarnaast heeft de commissie kennisgenomen van de brief van 18 maart 2026³ waarbij de regering de Kamer het verslag aanbiedt van de formele Raad Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad) die op 5 en 6 maart jongstleden in Brussel, België, heeft plaatsgevonden, in het bijzonder daar waar het verslag het voorstel voor een Terugkeerverordening betreft. De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA** en de **ChristenUnie** wensen u hierover enkele (nadere) vragen te stellen. Het lid van de **fractie-Visseren-Hamakers** sluit zich bij de door de fractie van GroenLinks-PvdA gestelde vragen aan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA

De leden van de fractie van **GroenLinks-PvdA** constateren dat op een aantal eerder door deze leden gestelde wezenlijke vragen in de antwoordbrief van 20 februari 2026 slechts in algemene termen is gereageerd of dat vragen onbeantwoord zijn gebleven. Genoemde leden vragen daarom op een aantal punten om een nadere verduidelijking en leggen de regering naar aanleiding van voornoemde brief de volgende vragen voor.

1. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA lezen dat de regering aangeeft dat vanwege het ambitieuze tijdspad geen volledig ex ante evaluatieonderzoek kon worden uitgevoerd.⁴ Is het mogelijk om alsnog inhoudelijk het volgende uiteen te zetten?
  - a. Op basis van welke concrete gegevens of analyses wordt verwacht dat de voorgestelde maatregelen het terugkeerpercentage daadwerkelijk zullen verhogen (ca. 20%)?

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36 761, I.

² COM(2025)101. Zie ook [E250006 - Voorstel voor een Terugkeerverordening - Europese Berichtgeving Eerste Kamer](#).

³ Kamerstukken I 2025/26, 32 317, QB.

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 36 761, I, p. 6.

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180395

blad 2

- b. Welke meetbare indicatoren Nederland zal hanteren om de effectiviteit van de verordening te beoordelen?
    - c. Is de regering bereid om zich in Europees verband in te zetten voor een verplichte evaluatiebepaling met concrete effectiviteitscriteria? Zo nee, waarom niet?
  2. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA lezen in de beantwoording van de regering dat is gekeken naar de impact op de uitvoeringsorganisaties en de Rechtspraak.⁵ Deze leden stellen de regering de volgende twee vragen naar aanleiding hiervan.
    - a. Kan de regering nader specificeren welke concrete capaciteitsinschattingen zijn gemaakt?
    - b. Kan de regering nader aangeven wat de verwachte toename van procedures is als gevolg van verlengde detentie en beperkte schorsende werking? Zo nee, waarom niet?
  3. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA wijzen erop dat in de eerder door deze leden gestelde vragen er is gewezen op studies waaruit blijkt dat vrijwillige terugkeer duurzamer en kosteneffectiever is dan gedwongen terugkeer.⁶ Kan de regering alsnog inhoudelijk ingaan op deze studies?
    - a. Kan de regering deze leden gemotiveerd uiteenzetten waarom verlenging van detentie naar uw oordeel wél effectief zal zijn, ondanks eerdere evaluaties die anders laten zien?
    - b. Kan de regering kwantitatief onderbouwen waarom de verschuiving naar 'gedwongen vertrek, tenzij' effectiever zou zijn dan versterking van vrijwillige terugkeerprogramma's?
  4. Ten aanzien van wederzijdse erkenning vragen de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA de regering opnieuw of zij bereid is om concreet in te gaan op:
    - a. de situatie waarin Nederland een terugkeerbesluit van een lidstaat uitvoert zonder eigen actuele toets aan het non-refoulementbeginsel?
    - b. de verhouding tussen het voorstel en het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie inzake Hongarije?⁷
    - c. de vraag op welke wijze effectieve rechtsbescherming wordt gewaarborgd indien geen afzonderlijke beroepsmogelijkheid bestaat in de uitvoerende lidstaat?
  5. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA constateren dat de regering in haar beantwoording ten aanzien van de schorsende werking niet inhoudelijk ingaat op de vraag naar het risico dat personen worden uitgezet voordat op hun beroep is beslist.⁸ Kan de regering uiteenzetten op welke wijze het ontbreken van automatische schorsende werking zich verhoudt tot artikel 13 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM) en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie? En aangeven in welke gevallen Nederland voornemens is nationale schorsende werking te bieden?

---

⁵ Kamerstukken I 2025/26, 36 761, I, p. 6.

⁶ Idem, p. 2.

⁷ HvJ EU 13 juni 2024, C-123/22 (Commissie/Hongarije).

⁸ Kamerstukken I 2025/26, 36 761, I, p. 7.

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180395

blad 3

6. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA lezen dat op de eerder door deze leden gestelde vragen over de aansluiting bij het Europees Asiel- en migratiepact, de codificatie van het TQ-arrest⁹, de definities en hulp voorafgaand aan een terugkeerbesluit door de regering niet afzonderlijk wordt ingegaan.¹⁰ Kan de regering alsnog expliciet ingaan op de volgende vragen:
  - a. Waarom is het TQ-arrest niet gecodificeerd? Heeft Nederland daarvoor gepleit?
  - b. Op welke wijze wordt het belang van het kind concreet geborgd bij terugkeerbesluiten?
  - c. Zet Nederland in op een verplichte voorafgaande beoordeling van opvang in het land van herkomst?
  - d. Op welke wijze worden de gedeelde meewerkplicht van minderjarige en lidstaat in de verordening verankerd?

Naar aanleiding van het verslag van de formele JBZ-Raad van 5 en 6 maart 2026 wensen de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA de regering de volgende vragen voor te leggen.

7. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA wijzen erop dat (de LIBE-commissie van) het Europees Parlement onlangs instemde met een gewijzigde Terugkeerverordening, waarover de Raad opnieuw positie zal innemen.
  - a. Kan de regering deze Kamer nader informeren over de positie die Nederland wil innemen in de JBZ-Raad over de gewijzigde Terugkeerverordening?
  - b. In hoeverre wijkt de nieuwe positie af van de eerder ingenomen positie? Welke onderdelen van het gewijzigde voorstel wil de regering steunen, welke aanscherpen, welke afzwakken en welke afwijzen?
8. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA lazen op de website van de NOS op 5 maart 2026¹¹ dat Nederland voornemens is om onderdeel te zijn van een EU-kopgroep om afspraken over terugkeer te maken buiten de Europese Unie om, waaronder gebruikmaking van zogenaamde terugkeerhubs. Dit gegeven werd de Kamer medegedeeld in de brief van 18 maart 2026 waarbij de Kamer het verslag van bovengemelde JBZ-Raad werd aangeboden.
  - a. Is de regering het eens met deze leden dat het conform de scope van de aanvullende specifieke informatieafspraken zoals zijn overeengekomen op 8 juli 2025 met deze Kamer in het kader van een parlementair behandelvoorbehoud¹² ongepast is dat dergelijke ontwikkelingen door deze leden vernomen moeten worden via de media en de formele brief van de regering veel later volgt? Zo nee, waarom niet? Hoe kijkt de regering aan tegen de informatieafspraken zoals vastgelegd?
9. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA vragen de regering deze Kamer nader te informeren over de plannen om een kopgroep te willen voeren, waarbij wordt ingegaan op de volgende vragen.
  - a. Kan inzicht worden gegeven in de plannen die momenteel worden besproken: wat is de inhoudelijke en procesmatige inzet van de regering in de gevoerde

⁹ HvJ EU 14 januari 2021, C-441/19, ECLI:EU:C:2021:9 (TQ tegen Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid).

¹⁰ Kamerstukken I 2025/26, 36 761, I, p. 4.

¹¹ Raadpleegbaar via: [artikel NOS nieuws](#).

¹² Kamerstukken I 2024/25, 36 761, E.

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180395

blad 4

- gesprekken? Kan een beeld worden geschapen van opzet en inzet van de te voeren 'gecoördineerde dialogen'?
- b. Aan welke landen buiten de Europese Unie wordt gedacht om afspraken over terugkeer te maken, waaronder de introductie van terugkeerhubs? Klopt het dat gesprekken met Kenia worden gevoerd?
  - c. Hoe verhoudt de Nederlandse positie zich ten opzichte van de positie die de andere lidstaten innemen met wie Nederland een kopgroep wil vormen?
  - d. Kan worden ingegaan op overeenkomsten en verschillen met de eerdere poging om met Uganda samenwerking te vinden rondom terugkeerhubs?
  - e. Op welke juridische grondslag baseert de regering de mogelijkheid om terugkeerhubs buiten de Europese Unie te gebruiken, zolang de gewijzigde Terugkeerverordening nog niet is aangenomen?
  - f. Is de regering voornemens om vooraf een juridische toets of advies te vragen van bijvoorbeeld de Landsadvocaat of de Afdeling advisering van de Raad van State over de rechtmatigheid van dergelijke hubs?
  - g. Kan de regering aangeven onder welke voorwaarden Nederland zou afzien van deelname aan een kopgroep rond terugkeerhubs indien blijkt dat deze constructie juridisch, praktisch of financieel niet uitvoerbaar is?

In de brief van 18 maart 2026 wordt in het kader van het voorstel voor een Terugkeerverordening nader ingegaan op de bepaling over onderzoeksbevoegdheden, artikel 23a in de algemene oriëntatie van de Raad.¹³ Daarover wensen de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA de regering de volgende vragen te stellen.

10. Door de regering wordt gesteld dat onderzoekmaatregelen noodzakelijk en gerechtvaardigd moeten zijn.¹⁴
  - a. Op welke wijze wordt in de praktijk vastgesteld dat dit daadwerkelijk noodzakelijk is en niet slechts efficiënt of wenselijk?
  - b. Op welke wijze wordt voorkomen dat deze bevoegdheden routinematig worden ingezet in plaats van als ultimum remedium?
  - c. Welke concrete criteria worden gehanteerd om de proportionaliteit van ingrijpende bevoegdheden – zoals lichamelijk onderzoek – te beoordelen?
11. De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA lezen verder dat de regering stelt dat dergelijke maatregelen in lijn moeten zijn met fundamentele rechten.¹⁵
  - a. Op welke wijze wordt vooraf getoetst of deze bevoegdheden verenigbaar zijn met het recht op privacy en lichamelijke integriteit, bijvoorbeeld zoals bedoeld in de artikelen 7 en 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 8 van het EVRM?
  - b. Is er een onafhankelijke voorafgaande toets – zoals bijvoorbeeld rechterlijke toestemming – vereist voor ingrijpende maatregelen zoals fouillering of doorzoeking?

---

¹³ *Kamerstukken I 2025/26*, 32 317, QB, p. 3.

¹⁴ *Idem.*

¹⁵ *Idem.*

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180395

blad 5

- c. Op welke wijze wordt rekening gehouden met kwetsbare personen, zoals minderjarigen of slachtoffers van mensenhandel?
- d. Op welke wijze wordt toezicht gehouden op mogelijk misbruik van deze bevoegdheden?
- e. Kan de regering de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA concreet aangeven in welke situaties deze bevoegdheden niet mogen worden ingezet, ondanks het belang van terugkeer?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de ChristenUnie

De leden van de fractie van de **ChristenUnie** stellen graag nog de volgende vragen aan de regering naar aanleiding van de brief van 20 februari 2026.

1. Waarom acht de regering het van belang dat Nederland onderdeel uitmaakt van een kopgroep op het gebied van terugkeerhubs, zoals blijkt uit het verslag van de informele Raad Justitie en Binnenlandse Zaken (iJBZ-raad) van 22 en 23 januari 2026¹⁶, terwijl mensenrechtenorganisaties en wetenschappers waarschuwen voor de gevolgen die deze terugkeerhubs vermoedelijk zullen hebben? Waarom kiest de regering – juist vanwege deze waarschuwingen – niet voor terughoudendheid maar voor een kopgroep?
2. Op welke termijn is de regering voornemens om samen met de Europese Commissie en de andere landen in de kopgroep een terugkeerhub te hebben gerealiseerd?
3. De leden van de fractie van de ChristenUnie constateren dat tijdens de behandeling in het Europees Parlement het voorstel voor een Terugkeerverordening is aangescherpt.¹⁷ Zo is het niet langer verplicht om vreemdelingen die in detentie zijn genomen en in een reguliere gevangenis worden ondergebracht ten allen tijde gescheiden te houden van gevangenen die veroordeeld zijn voor een misdrijf. Hoe beoordeelt de regering deze aanscherping in het licht van het bijzondere karakter van vreemdelingenbewaring, die niet punitief van aard is maar bedoeld is om uitzetting mogelijk te maken?
4. De leden van de fractie van de ChristenUnie wijzen erop dat de aanscherpingen grote consequenties hebben voor de rechtspositie van de vreemdeling. Zo worden er strengere voorwaarden gesteld aan het leggen van contact met *legal representatives* of het ontvangen van bezoek door deze vertegenwoordigers of hulporganisaties. Lidstaten kunnen dit contact om veiligheidsredenen bovendien aan banden leggen. Op welke wijze beoordeelt de regering deze aanscherping in het licht van het recht op toegang tot rechtsbijstand?
5. Hebben deze aanscherpingen gevolgen voor het standpunt dat Nederland in de Raad zal innemen als de behandeling in eerste lezing door het Europees Parlement is afgerond?
6. De leden van de fractie van de ChristenUnie merken op dat de onderhandelingen met Uganda over een terugkeerhub zijn gepauzeerd vanwege de verkiezingsuitslag in dit land. Daaruit trekken deze leden de conclusie dat de regering van mening is dat de wenselijkheid van het vestigen van een terugkeerhub verbonden is met de opvattingen van de regering

¹⁶ Kamerstukken I 2025/26, 32 317, PW, p. 1.

¹⁷ Europees Parlement, 10 maart 2026, RAPPORT A10-0048/2026 over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijk systeem voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal in de Unie verblijven, en tot intrekking van Richtlijn 2008/115/EC van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2001/40/EC van de Raad en Besluit 2004/191/EC van de Raad (COM(2025)0101 – C10-0047/2025 – 2025/0059(COD)) (A10-0048/2026), www.europarl.europa.eu (PR_COD_1consamCom).

datum 31 maart 2026

ons kenmerk 180395

blad 6

- van het derde land. Zien de leden van de fractie van de ChristenUnie dit juist? Deze leden vragen de regering te reflecteren op de mogelijkheid dat een terugkeerhub door politieke veranderingen in het land waarin deze hub zich bevindt niet langer wenselijk wordt geacht. Op welke wijze is de regering voornemens ermee om te gaan als deze mogelijkheid zich zou voordoen?
7. Wat is de precieze definitie van een terugkeerhub?
  8. Aan welke voorwaarden moet een land of de regering van dat land – zie de eerder door deze leden gestelde vraag 6 – volgens de regering voldoen voordat er een terugkeerhub kan worden gevestigd?
  9. Welk voordeel geniet een land van de vestiging van een terugkeerhub op zijn grondgebied?
  10. Welk doel heeft het verblijf in een terugkeerhub?
  11. Hoe lang zouden vreemdelingen naar het oordeel van de regering in een terugkeerhub mogen verblijven? Is er een maximum gekoppeld aan de tijd die een vreemdeling in een terugkeerhub mag verblijven?
  12. Wat zijn de redenen waarom er een einde komt aan het verblijf in een terugkeerhub?
  13. Op welke wijze wordt voorkomen dat een vreemdeling na verblijf in een terugkeerhub illegaal verblijft in het land waar deze hub zich bevindt (of in een van de buurlanden van dit land)?
  14. Heeft een vreemdeling die in een terugkeerhub wordt ondergebracht de mogelijkheid om in het land waarin deze hub zich bevindt opnieuw een asielaanvraag te doen?
  15. Welk recht is van toepassing in een terugkeerhub? Is dat het recht van de Europese Unie of het recht van het land waarin deze hub zich bevindt?
  16. Bij wie ligt de verantwoordelijkheid voor het welzijn van de vreemdeling die in een terugkeerhub in een derde land verblijft? Is dat bij de Europese Unie of haar lidstaten, de lidstaat die de vreemdeling naar de terugkeerhub heeft uitgezet of het land waar deze hub zich bevindt?

De leden van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel/JBZ-Raad zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet en zij verzoeken u deze binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief te mogen ontvangen.

Hoogachtend,

A.W.J.A. van Hattem

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad